

गाउँपालिकाका अध्यक्ष श्री भक्त वहादुर लामा ज्यूले आ.व.२०८१/०८२ को गरिमामय दोस्रो गाउँ सभाको पाँचौं अधिवेशन समक्ष प्रस्तुत गर्नु भएको नीति तथा कार्यक्रम

आजको यस गरिमामय दोस्रो गाउँ सभाको पाँचौं अधिवेशनका प्रमुख अतिथि जिल्ला समन्वय समिति, धादिङको प्रमुख अतिथि श्री नवराज अधिकारी क्षेत्री ज्यू,
उपाध्यक्ष ज्यू,
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू,
गाउँ सभाका सम्पूर्ण सदस्य ज्यूहरू,
गाउँपालिकाका कर्मचारी साथीहरू लगायत सम्पूर्ण उपस्थित महानुभवहरू,

यस गरिमामय सभामा गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम पेश गर्न पाउँदा मैले आफुलाई गौरवान्वित महशुस गरेको छु। वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका क्रममा गाउँपालिकालाई विभिन्न सुझाव दिनु हुने सम्पूर्ण आमा, बुवा, दाजुभाई तथा दिदी बहिनीहरू लगायत सहजकर्ताहरूलाई हार्दिक आभार सहित हामी सबैको तर्फबाट धन्यवाद व्यक्त गर्दछु। यस अवसरमा नेपालको प्रजातान्त्रिक आन्दोलन, राजनीतिक अग्रगमन र लोकतन्त्रको सवलीकरणको क्रममा भएका ऐतिहासिक आन्दोलनहरूमा आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्नु हुने सम्पूर्ण शहिदहरूप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु।

सुन्दर, समुन्नत र समृद्ध गाउँपालिका निर्माण गर्ने हाम्रो संकल्प, समस्त गाउँपालिका वासीको समृद्धको चाहाना र हामीले निर्वाचनका क्रममा हाम्रा मतदाताहरू प्रति अभिव्यक्त गरेका प्रतिज्ञाहरू पुरा गर्ने दिशामा हामीले आगामी आ.व. २०८१/०८२ को नीति तथा कार्यक्रमलाई अभिमुख गरेका छौं। यसका लागि दीगो विकासको राष्ट्रिय लक्ष्यहरूको स्थानीयकरण गर्दै गुणस्तरीय पूर्वाधार निर्माण सहित स्थानीय स्रोतको पहिचान र परिचालन गरी समावेशी, जलवायु उत्थानशील तथा दीगो स्थानीय आर्थिक विकास मार्फत समृद्ध र सुखी जनताको लक्ष्य हासिल गर्न सार्वजनिक, निजीक्षेत्र र समुदायको साझेदारी विकास गरिनेछ।

गाउँपालिकालाई उत्कृष्ट गन्तव्यको रूपमा स्थापित गर्ने, सुकुम्वासीहरूको वैज्ञानिक व्यवस्थापन गर्ने, स्वच्छ, सफा र सुन्दर गाउँपालिकाको पहिचान कायम राख्ने र योजनावद्ध शहरीकरण तथा वस्ति विकासलाई यस नीति तथा कार्यक्रमले प्रमुख प्राथमिकताहरूको रूपमा लिइएको छ।

विद्यमान परिवेश राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक, प्रशासनिक, आदि

नेपालले जनसांख्यिक लाभ लिदै अल्प विकसित मुलुकबाट विकासशील मुलुकको श्रेणीमा उक्लिनै लाग्दा हरेक दिन २ देखि ३ हजार युवाहरू रोजगारीको खोजीमा नेपाल छोडेर विदेसिनु पर्ने अवस्थाले हामी सबैलाई गम्भीर बनाएकोछ। आन्तरिक र बाह्य वसाइ सराइका कारण नेपालका गाउँघरहरू सुनसान वस्तीका रूपमा रूपान्तरित हुन पुगेकाछन। उब्जाउ खेत वारी बाँझो हुन पुगेकाछन। यस सन्दर्भमा युवालाई देशभित्रै रोजगारीको अवसर सृजना गर्ने र गाउँघरको वसाइलाई आकर्षक बनाउने चुनौती हामी सबैको साझा मुद्दा हुन पुगेकोछ।

यस विशिष्ट परिस्थितिमा हामीले हाम्रो अर्थतन्त्रलाई पुनर्उत्थानशील क्रियाकलापमार्फत अगाडी वढाउदै तिब्र र दीगो आर्थिक विकास गरी समृद्ध नेपाल सुखी नेपालीको मुल लक्ष्य हासिल गर्नु परेको छ। यसका लागि हाम्रो गाउँपालिकामा स्थानीय आर्थिक विकासका कार्यक्रमलाई विशेष जोड दिनु पर्ने अवस्था सृजना भएकोछ।

सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी बनाइ सुशासनको अनुभूति जनमानसमा ल्याउन गाउँपालिकाको क्षमता विकास गर्न समेत अपरिहार्य छ । यसका लागि बिद्युतीय सुशासन प्रणालीलाई सेवा प्रभावमा ब्यापक र प्रभावकारी बनाउनु पर्ने अवस्था देखिन्छ ।

विकास तथा समृद्धिको लक्ष्य प्राप्तिका अवसर तथा चुनौती

विद्यमान अवसरहरू:

हाम्रा लागि देहाय बमोजिमका अवसरहरू रहेकाछन्:

- ❖ संविधानतः अधिकार सम्पन्न स्थानीय सरकार स्थापना भै २२ वटा एकल अधिकार सहित विविध साझा अधिकार किटान हुनु ।
- ❖ आफ्ना अधिकार क्षेत्रका विषयमा ऐन, कानून तर्जुमा, योजना तर्जुमाको अभ्यासहुनु ।
- ❖ विकास निर्माणका विविध विषयमा नीति कार्यक्रम तथा बजेट सञ्चालन गर्ने अधिकार प्रष्ट हुनु ।
- ❖ गाउँपालिका भित्र भौगोलिक तथा सांस्कृतिक विविधता रहनु ।
- ❖ सबै वडामा सडक पूर्वाधारको पहुँच हुनु ।
- ❖ सडक निर्माणमा भएको लगानी संगै गाउँपालिकामा उत्पादित कृषिजन्य उत्पादनलाई बजार सम्मको पहुँच स्थापित हुनु ।
- ❖ घरहरूको निर्माणमाभवनसंहिता पालना हुने क्रम बढ्नु तथा नक्सापास गर्न नागरिकको आकर्षण बढ्नु ।

विद्यमान चुनौतीहरू:

हाम्रा सामु देहाय बमोजिमका चुनौतीहरू रहेकाछन्:

- ❖ रोजगारउन्मुख सीपमूलक शिक्षाको विकास गर्नु ।
- ❖ बजारको सूचना कृषकलाई समयमा नै उपलब्ध गराउनु ।
- ❖ गुणस्तरीय बीउबिजन,मलखाद समयमा नै उपलब्ध गराउनु ।
- ❖ युवा जनशक्तिलाई कृषि व्यवसाय प्रति आकर्षित गर्नु ।
- ❖ व्यावसायिक कृषकको संख्या वृद्धि गर्नु ।
- ❖ वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका सीप युक्त युवाको सीप तथा पुँजीलाई उद्यम विकासमा उपयोग गर्नु ।
- ❖ निर्माण भएको पूर्वाधारको मर्मत संभार पद्धतिको विकास गर्नु ।
- ❖ सडक लगायतका पूर्वाधारको उपयोग योजना ,डिजाइन तथा ड्रइङ विनागरिने सडक तथा अन्य पूर्वाधारका संरचना निर्माणको कार्यलाई रोक्नु ।
- ❖ भिरालो ठाउँ,बाढी पहिरो तथा डुवान लगायतका प्रकोपको उच्च जोखिम भएका वस्तीमा भवन निर्माण कार्यलाई रोक्नु ।
- ❖ अव्यवस्थित वस्ती विस्तारको क्रम रोक्नु तथा व्यवस्थित वस्ति विकास गर्नु ।
- ❖ बैज्ञानिक, जलवायु उत्थानशिल तथा व्यवहारीक एवम् उपयुक्त भूउपयोग योजना तर्जुमा गरी लागू गर्नु ।
- ❖ सञ्चार सेवा प्रदायक संस्थाहरू बाट प्रभावकारी सेवा प्राप्ति र व्यवस्थित गर्नु ।
- ❖ प्राकृतिक स्रोत तथा नदिजन्य पदार्थ (ढुङ्गा , गिट्टी र बालुवा) को मापदण्ड अवलम्बन नगरि अत्यधिक दोहन रोक्नु ।
- ❖ विभिन्न कालखण्डमा गाउँपालिकामा निर्माण भएका पूर्वाधारका संरचना (पूँजीगत सम्पति) को लगत तयार तयार गर्नु, मुल्यांकन गर्नु तथा सेवा प्रभावमा प्रभावकारी उपयोग सम्बन्धी योजना (Asset Management Plan) तयार गरी कार्यान्वयन गर्नु ।

नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका आधारहरू संविधान, प्रचलित कानूनी व्यवस्था, राष्ट्रिय, प्रदेश र स्थानीय नीति, योजना र लक्ष्य एवम् अनुभव तथा सिकाइ आदि

नेपालको संविधानमा स्थानीय शासन सम्बन्धी उल्लेख भएको नीतिगत व्यवस्था, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले स्थानीय तहले आवधिक, वार्षिक तथा रणनीतिक योजनाहरू बनाई लागू गर्दै जानुपर्ने प्रावधान, राष्ट्रिय योजना आयोगले जारी गरेको स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७८, सोही आवधिक योजनाको मूलभूत पक्षहरू अनुसार विभिन्न चरणको सहभागितामूलक प्रक्रियाबाट यस गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तयार गरिएकोछ ।

सोही योजना, दिगो विकास लक्ष्य २०३० को मार्गचित्र, गाउँपालिकाको आवधिक योजना र गाउँपालिकाले कार्यान्वयनमा ल्याइएका कानूनी प्रावधान समेतलाई ध्यानमा राखी यो नीति तथा कार्यक्रम ल्याइएकोछ ।

गुणस्तरीय पूर्वाधार विकास निर्माणको कार्यमा गाउँपालिका भित्रका आम उपभोक्ताहरू, सर्वसाधारण जनता, उद्योगी व्यवसायीहरू, सामाजिक संघसंस्थाहरू तथा विकास साझेदारहरूको निरन्तर सहयोग रहदै आएको छ। विकास र सुशासनको लागि जनप्रतिनिधिहरूले स्पष्ट दृष्टिकोण सहित अगुवाई गर्ने हो भने प्रशासनिक संयन्त्रले त्यसलाई प्राविधिक तथा कानूनी ढाँचा भित्र आवद्ध गराउने हो। आम नागरिकहरूले साथ सहयोग, सुझाव दिने हो। जनसहभागीता एवं जनपरिचालनको क्षेत्रमा गाउँपालिकाले कायम गरेको इतिहासलाई अक्षुण्ण राख्दै शासकीय प्रवन्धमा जवाफदेहिता, पारदर्शिता, गुणस्तरीयता एवं स्वच्छतायुक्त जनसहभागीता सुनिश्चित गरिने छ।

गाउँपालिकाको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षणलाई अद्यावधिक रूपमा अध्ययन गरी छरितो एवं चुस्त संगठन संरचना मार्फत प्रशासनिक तथा चालु खर्चलाई मितव्ययी बनाइनेछ । यसबाट सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी तथा विकेन्द्रित तुल्याउदै पूँजीगत खर्च बढाउने नीति लिइएको छ। संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान एवं वित्तिय हस्तान्तरणको उच्चतम र प्रभावकारी परिचालन एवं उपयोग गर्दै वित्तिय आत्मनिर्भरता कायम गर्न प्रयत्न गरिने छ ।

यस गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रमा समृद्ध, समावेशी, स्वच्छ, सुरक्षित, स्वावलम्बी र सुशासित समुदाय निर्माण गर्ने उद्देश्य लिएकोछ। जनताको मौलिक अधिकार र प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गर्नका लागि सहभागिताका माध्यमबाट पारदर्शिता र जवाफदेहितालाई जोड दिइनेछ ।

आगामी आ.व.को प्रमुख नीति तथा कार्यक्रमहरू:-

सभा सदस्य ज्यूहरू,

अब म आ.व. २०८१/०८२ को विभिन्न विषयगत एवं क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमहरू प्रस्तुत गर्दछु ।

क) सामाजिक विकास समिति:-

शिक्षा शाखा तर्फ:

- १) शैक्षिक सत्र २०८१ देखि प्रत्येक विद्यालयको न्युनतम सिकाइ उपलब्धी कम्तिमा ५० % भन्दा बढि हुने गरी सहजिकरण तथा शैक्षिक पक्षको व्यवस्थापन गरिने छ।
- २) विशेष परिस्थिति बाहेक शिक्षक कर्मचारीको तलब भत्ता मासिक रूपमा निकास हुने व्यवस्था गरिने छ।
- ३) शिक्षक सरुवा तथा दरबन्दी मिलान व्यवस्थापन कार्यविधि २०८१ बमोजिम शिक्षक र विद्यार्थीको अनुपातमा शिक्षक दरबन्दीको पुन वितरण गरी गाउँपालिका अनुदान शिक्षक आवश्यकता भएका विद्यालयमा थप गरी अन्य विद्यालयमा क्रमश घटाइदै लगिने छ।
- ४) विद्यालय सुपरिवेक्षणमा जोड दिइ कक्षाकोठा शिक्षण सिकाइ क्रियाकलाप र विद्यार्थीको सिकाइ उपलब्धीमा उत्कृष्टताल्याउने शिक्षकहरूलाई सम्मान सहित प्रोत्साहित गरिने छ।

- ५) शिक्षकहरूको दक्षता अभिवृद्धि गराउदै कक्षाकोठामा ICT को प्रयोग गर्ने विद्यालयहरूलाई प्रविधि मैत्री विद्यालय घोषणा गरिने छ।
- ६) कक्षा ३, ५, ८, १० र १२ को सिकाइ उपलब्धी परिक्षण गरी उच्चतम सिकाइ उपलब्धी हुने विद्यालयहरूलाई प्रोत्साहित र न्युनतम हुने विद्यालयलाई आवश्यकता पहिचान गरी सहजीकरण गरिने छ।
- ७) शिक्षककोलागि TPD तालिम, विषयगत शिक्षक कार्यशाला, सहपाठी शिक्षण, पाठ शिक्षण, नमुना विद्यालय अवलोकन भ्रमणको माध्यमबाट शिक्षकहरूको पेसागत क्षमताको विकास गरिने छ।
- ८) विद्यार्थीबाट कुनै पनि शुल्क नलिने गरी विद्यालय शिक्षालाई पुर्ण निशुल्क बनाइने छ।
- ९) विभिन्न अतिरिक्त क्रियाकलाप, आशु प्रतिभा पहिचान कार्यक्रम, विज्ञान प्रदर्शनी जस्ता कार्यक्रमहरूबाट विद्यार्थीको अन्तरनिहित प्रतिभाको विकास गरिनेछ। विद्यार्थीहरूको संगित, नृत्य, योग, खेलको विकास गर्न गाउँपालिका भित्रकै शिक्षकहरूलाई प्रशिक्षकको रूपमा व्यवस्थापन गरिनेछ।
- १०) असाहय, विपन्न विद्यार्थीहरूको शैक्षिक सामग्री व्यवस्थापनको लागि छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिनेछ।
- ११) स्थानीय पाठ्यक्रम समायानुकूल परिमार्जन गरिने छ र जनचेतनामुलक कार्यक्रमको माध्यमबाट विद्यालयमा अभिभावकहरूको सक्रियता बढाइने छ।
- १२) विद्यालय शिक्षा बाहिर रहेका बालबालिकाहरूलाई अनौपचारिक शिक्षाको माध्यमबाट आधारभूत शिक्षाको सुनिश्चतता गरिने छ।

स्वास्थ्य शाखा तर्फ:-

- १) सामुदायिक महिला स्वास्थ्य स्वसेविकाले गरेको योगदानको उच्च कदर गरी जिम्मेवारीलाई समयानुकूल परिष्कृत गर्दै हाल प्रदान गरिदै आएको यातायात खर्च रकमलाई बृद्धि गरी थप प्रोत्साहनको व्यवस्था गरिनेछ।
- २) गर्भवती, सुत्केरी तथा नवजात शिशुको स्वास्थ्यमा जटिलता उत्पन्न भएमा समयमा नै थप उपचार गरी मातृ तथा नवजात शिशु मृत्यु दरमा कमी ल्याउन गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरू लाई निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध गराईनेछ। सुत्केरी महिलाहरूमा हुने न्युनपोषणको समस्यालाई कम गर्न तथा स्वास्थ्य संस्थामा नै सुरक्षित प्रसुति सेवा लिन प्रोत्साहित गर्न प्रदान गर्दै आइरहेको पोषण प्याकेज कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- ३) दलित घरपरिवारलाई स्वास्थ्य उपचारमा सहज र सरल रूपमा पहुँच पुर्याउन दलित घर परिवारलाई दिदै आइरहेको निशुल्क स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिई थप प्रभावकारी बनाईनेछ।
- ४) यस गाउँपालिकाभित्र रहेका ग्रामिण अस्पताल, स्वास्थ्य चौकी र सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाइहरूबाट प्रदान गरिने स्वास्थ्य सेवाहरू गुणस्तरीय र भरपर्दो पारिनेछ।
- ५) जनताको आधारभूत स्वास्थ्य सेवा, प्रवर्द्धनात्मक, उपचारात्मक र पुनर्स्थापनात्मक सेवालार्थ थप परिष्कृत एवं एकिकृत रूपमा संचालनको लागि गाउँपालिकाको आन्तरिक स्रोतबाट संचालन हुदै आइरहेको फुलखर्क ग्रामिण अस्पताल, स्वास्थ्य चौकीहरू, सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाइहरू र गङ्गाजमुना ग्रामिण आँखा केन्द्रलाई क्रमिकरूपमा आवश्यक पूर्वाधार स्थापना, ल्यावसेवा सुदृढिकरण, मेशिनरी औजार, उपकरणहरूको व्यवस्थापन गरी स्तरोन्नती गरिदै लगिनेछ।
- ६) निःशुल्क आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा आम नागरिकको सुलभ र सरल पहुँचको व्यवस्थामा थप सुधार गर्न अत्यावश्यकिय औषधी तथा उपकरणहरूको अभाव हुन नदिने व्यवस्था मिलाईनेछ।
- ७) महिलाहरूमा हुने पाठेघरको मुखको क्यान्सर तथा स्तन क्यान्सर रोकथामका लागि निःशुल्क स्क्रिनिङ तथा सचेतना मूलक कार्यक्रम र विशेषज्ञ सहितको स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नको लागि निःशुल्क विशेषज्ञ स्वास्थ्य शिविर संचालन गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- ८) स्वास्थ्य कर्मीहरूको क्षमता विकास तथा उत्प्रेरणाको लागि नमूना अस्पताल तथा नमूना स्वास्थ्य चौकी अनुगमन अवलोकन भ्रमण तथा खोप क्लिनिक र गाउँघर क्लिनिक संचालन गर्न खटिने फिल्डमा जाने कर्मचारीहरूको लागि प्रोत्साहनको व्यवस्था मिलाईनेछ।

- ९) सुनौला हजार दिनका बालबालिकाहरूलाई नियमित रूपमा बृद्धि अनुगमन गरी समयमा नै पोषणको अवस्था लेखाजोखा गरी नियमित रूपमा बृद्धि अनुगमन गर्नको लागि प्रोत्साहन स्वरूप प्रदान गर्दै आईरहेको आयोडिन युक्त धुलो नुन वितरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइ विद्यालयमा संचालनमा रहेको दिवा खाजालाई पोषण मैत्री बनाई अस्वस्थकर खाना निषेध गर्दै लगिनेछ । स्वास्थ्य शाखा र शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखासँग समन्वयमा एकीकृत स्वास्थ्य शिक्षा तथा पोषण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- १०) कडा रोग लागेका आधिकारिक चिकित्सकबाट प्रमाणित भएका मृगौला रोग, मुटु रोग, क्यान्सर, स्पाईनल इन्जुरी, पार्किन्सन रोग, अल्जाइमर्स, हेड ईन्जुरी, सिकल सेल एनिमिया भएका बिरामीहरूकालाई प्रदान गर्दै आईरहेको यातायात खर्च रकमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ११) यस गङ्गाजमुना गाउँपालिकाभित्र रहेका स्वास्थ्य संस्थाको कार्यक्रम कार्यान्वयन, व्यवहार, स्रोत परिचालन, सेवा प्रभावको अवस्था, सेवाको गुणस्तर, पारदर्शीता, प्रभावकारिताबारे विश्लेषणात्मक लेखाजोखा गर्नको लागि सामाजिक परिक्षण कार्यक्रमलाई निरन्तरता गरिनेछ ।

खानेपानी तथा सरसफाई तर्फ:-

- १) जलस्रोत व्यवस्थापन गुरुयोजना तयार गरी खानेपानी, सिंचाई, विद्युत र भू तथा जलाधार संरक्षण समेत जलस्रोत उपयोग रणनीति तयार गरिनेछ ।
- २) खानेपानी सेवा सुविधालाई जनस्वास्थ्य तथा पूर्ण सरसफाइ कार्यक्रमसँग एकीकृत गरी संचालन गरिनेछ ।
- ३) एक घर एक धारा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई विभिन्न संघ सस्थाहरूको सहकार्यमा अबको २ वर्ष भित्र सम्पन्न गर्ने गरि काम अगाडि बढाइनेछ ।
- ४) खानेपानीको मुलहरूको पहिचान गरी संरक्षण गरिनेछ ।
- ५) स्वच्छ र सफा खानेपानी पिउन पाउने जनताको अधिकारलाई सुनिश्चितता गर्नको लागि गाउँपालिकामानै पानी परिक्षणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ६) सन्चालनमा भइरहेको खानेपानी मुहानहरूलाई सकेसम्म मुहान दर्ता नवीकरण गर्न लगाउने र नयाँ निर्माण हुने योजनालाई अनिवार्य रूपमा मुहान दर्ता गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- ७) जलवायु परिवर्तनले गर्दा खानेपानीहरूको मुहान सुक्दै गएकोमा त्यस समस्यालाई न्युनिकरण गर्नको लागि खानेपानी मुहान वरपर वृक्षारोपण गरिनेछ ।
- ८) यस गाउँपालिकाभित्र रहेका पुराना ढुङ्गे धारा, पोखरी र कुवा लगायत पुराना संरचनाहरूलाई संरक्षण गरिनेछ ।
- ९) घर तथा संस्थाबाट निस्कने फोहोरलाई संकलन र विसर्जनको लागि संस्थागत व्यवस्था, साधन श्रोत र स्थानको व्यवस्था गरिनेछ । घर तथा सार्वजनिक स्थलको फोहोरमैलालाई कुहिने र नकुहिने छुट्याई व्यवस्थापन गर्न टोल सरसफाइ समिति गठन, तालिम र परिचालन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- १०) कपडा, जुटका झोला प्रबर्द्धन गरी प्लाष्टिकजन्य पदार्थ प्रयोगलाई विस्थापन गर्दै लगिनेछ ।
- ११) गाउँपालिकाभित्र आगमनहुने अतिथि सत्कार एवं अन्य सम्मान, स्वागत र बिदाई लगायत कार्यक्रममा प्रयोग गरिदै आएको खादा लगाईदिने परिपाटीलाई विस्थापित गरी फूलको माला वा गुच्छाको प्रयोग गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- १२) यस गाउँपालिकाभित्र पाल्नुहुने अतिथिहरूलाई बजारको उत्पादित पेय पदार्थलाई निरुत्साहित गर्दै घरेलु पेय पदार्थ (दहि, मोहि, लस्सी आदी) लाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- १३) बजारबाट आयातित प्लाष्टिकजन्य मदिरा पेय पदार्थलाई पूर्णरूपमा निषेध गरि घरेलु मदिरालाई गुणस्तर निर्धारण गर्न प्रयास गरिनेछ ।

ख) आर्थिक विकास समिति:-

कृषि विकास तर्फ:-

- १) कृषकहरूलाई स्थानीय उत्पादनको स्थानीय स्तरमार्फत खपत गर्न हाटबजारको उचित व्यवस्थापन गरि बजारीकरण बृद्धि गर्नका लागि प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- २) रासायनिक मललाई निरुत्साहित गरिदै प्राङ्गारीक खेतीलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।
- ३) कृषकहरूलाई समूहमा आवद्ध गराउँदै सामूहिक खेती प्रणालीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- ४) कृषि समूहहरूलाई तरकारीको मौसमी र बेमौसमी उत्पादनमा सहजिकरण गर्दै आत्म निर्भर र व्यवसायिक बनाउँदै लगिनेछ ।
- ५) गाउँपालिका भित्र उत्पादित तरकारीको बजारीकरणमा सहयोगको लागि तरकारी सङ्कलन केन्द्रको स्थापना गरिनेछ ।
- ६) प्रत्येक वडालाई पकेट क्षेत्र निर्धारण गरि उक्त वडालाई कुनै निश्चित बाली विरुवाको पकेटको रूपमा क्षेत्र विस्तार गरिनेछ ।
- ७) आकस्मिक रूपमा बालि नालीमा देखा पर्ने र महामारीको रूपमा फैलिने रोग र किराको व्यवस्थापनको आवश्यक प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
- ८) कृषि विकास शाखाबाट गत आ.व.हरूमा प्रदान गरिएको अनुदानहरूको प्रभाव मुल्याङ्कन गर्नुको साथै आगामी आ.व.मा सञ्चालन हुने सम्पूर्ण कार्यक्रमहरूको नियमित अनुगमन गरिनेछ ।
- ९) कृषि उत्पादनलाई प्रविधिमैत्री बनाई कृषकहरूको लागि आधुनिक कृषि यन्त्र उपलब्ध गर्ने कार्यलाई जोड दिइनेछ ।
- १०) कृषकहरूलाई व्यवसायिकरण गर्दै आत्मनिर्भर बनाउन मौरी पालन व्यवसायलाई पकेट क्षेत्र निर्धारण गरी व्यवस्थित गरिनेछ ।

पशु विकास तर्फ:-

- औषधि व्यवस्था विभागले तयार पारेको पशुपन्छीमा प्रयोग हुने अत्यावश्यक औषधिमा कृषकको पहुँच बढाउनको लागि औषधि खरिद गरिनेछ ।
- नेपाल सरकारले लिएको लक्ष्य अनुसार पशुपन्छीमा लाग्ने विभिन्न विषाणुजन्य रोग उन्मुलनमा टेवा पुर्याउन विभिन्न थरिका भ्याक्सिन खरिद गरि लगाईनेछ ।
- छाडा तथा सामुदायिक कुकुरको अनावश्यक संख्या बृद्धि रोक्न र रेबिज जस्तो घातक रोग फैलिन नदिन पालिकाको सम्पूर्ण वडामा कुकुर बन्ध्याकरणशिविर संचालन कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- पशुधनको क्षतिको कारणले कृषकलाई हुने आर्थिक भार न्यूनीकरण गर्नको लागि पालिका भरि पशु बिमा कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
- भौगोलिक विकटताको कारणले पशु सेवा बाट बन्चित रहेका कृषकहरूलाई पशु सेवा प्रदान गर्न पालिकाको सबै वडामा शिविर कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- दुध ,मासु ,अन्डा,जस्ता पशु जन्य उत्पादनमा पालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउने उदेश्यले यस पालिकामा एक वडा एक पकेट कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- पशु उपचारलाई प्रभावकारी र व्यवस्थित बनाउनको लागि पालिकामा पशु प्रयोगशालाको स्थापना गरिनेछ ।
- पशुबाट मानिस र मानिसबाट पशुमा सर्ने विभिन्न रोगको बारेमा जनसमुदायमा जनचेतना जगाउन जुनोतिक रोग सम्बन्धि जनचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- संघ,प्रदेश र पालिकाबाट संचालित विभिन्न कार्यक्रमहरूको प्रभावकारिता र पारदर्शीता कायम राख्नको लागि पालिका स्तरबाट जुनसुकै समयमा अनुगमन गरिनेछ ।

उद्योग व्यवसाय तर्फ:-

- १) गङ्गाजमुना गाउँपालिकामा दर्ता भएका व्यवसायहरूको अनुगमन र नवीकरण वडा कार्यालयको समन्वयमा वडामा नै उपलब्धतालाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- २) गङ्गाजमुना गाउँपालिकामा रहेका बजारहरू व्यवस्थित रूपमा संचालन गर्न गाउँपालिका र वडा कार्यालयको समन्वय र सहकार्यमा अनुगमन प्रणालीलाई व्यवस्थित बनाइने छ ।
- ३) गङ्गाजमुना गाउँपालिकाभित्रका अव्यवस्थित रूपमा प्रयोग भएका मदिराहरूलाई निरुत्साहीत गरिने ईजाजत पत्र प्राप्त नगरि मदिराजन्य पदार्थ बिक्री गरेमा दण्ड जरिवाना गरिनेछ ।
- ४) गङ्गाजमुना गाउँपालिका भित्र सञ्चालनमा रहेका उद्योग व्यवसायहरूले समयमा नै तोकिएको समयमा नवीकरण नगरेमा कार्यालयको वेबसाइट तथा अन्य माध्यमबाट नाम प्रकाशित गरिने छ ।
- ५) गङ्गाजमुना गाउँपालिकाभित्र सञ्चालित व्यवसायहरूलाई गरेको दायरामा ल्याउनको लागि अधिल्ला आ.व.हरूमा नवीकरण नगरी सञ्चालन भएका व्यवसायहरूलाई एक पटकको लागि निश्चित अवधि तोक्यो सम्म जरिवाना वापतको शुल्कलाई मिनाहा गरिनेछ ।
- ६) यस गाउँपालिकाभित्र सञ्चालित व्यवसायहरूलाई गरेको दायराभित्र ल्याउन गाउँपालिकाबाट कर शिक्षा अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

सहकारी तर्फ:-

- १) गङ्गाजमुना गाउँपालिकामा रहेका सहकारी संस्थाका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूलाई क्षमता विकासको कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- २) सहकारी संस्थाहरूको नियमन तथा अनुगमन कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाइने छ ।
- ३) निष्कृय रहेका सहकारी संस्थालाई सक्रियता वा खारेजी प्रक्रियामा लगिने छ
- ४) सहकारी संस्थाहरूको प्रगति प्रतिवेदनलाई थप व्यवस्थित गरिने छ र यसैको आधारमा पुरस्कार तथा दण्डको व्यवस्था गरिने छ ।
- ५) कोपोमिस प्रणालीलाई अनिवार्य रूपमा सम्पूर्ण सहकारी संस्थाहरूमा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । साथै अन्य प्रयोगमा आएका प्रणालीहरूलाई कोपोमिससँग आवद्ध गरिनेछ ।
- ६) यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका सहकारीहरूलाई कानूनले तोकिए बमोजिम गरेको दायराभित्र ल्याइनेछ ।

रोजगार तर्फ:-

- १) आ.व.२०८१/०८२ देखि प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी रूपमा अगाडी बढाउन सामुदायिक आयोजनामा गाउँपालिकाको लागत साझेदारी कायम गरी वडा तहमा समेत लागत साझेदारी गराउन र रोजगारीको प्रबन्ध र भौतिक पूर्वाधारको समेत विकास गरिनेछ । त्यस्तै गाउँपालिका स्तरीय तथा वडा स्तरीय आयोजनामा समेत रोजगार सेवा केन्द्र मार्फत श्रमिकको आपूर्ति गरिनेछ । यस्तो साझेदारिमा आवश्यक कार्यविधि बनाएर श्रमिकको ज्याला तर्फको खर्च प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम मार्फत र अन्य निर्माण सामग्री तर्फको खर्च पालिका तथा वडा स्तरबाट योगदान हुनेछ ।
- २) वैदेशिक रोजगारिबाट फर्किएका व्यक्तिहरूलाई उनीहरूको सीप र क्षमताको आधारमा स्थानीय स्तरमै प्रयोग हुने खालका योजनाहरू बनाएर समन्वय गरिनेछ ।
- ३) स्थानीय स्तरमा रोजगारीको प्रवर्दनका लागि आवश्यक निर्माण कार्यहरूमा सम्भव भएसम्म श्रममुलक प्रविधिको प्रयोग गरी रोजगारी सिर्जनामा जोड दिइनेछ। बेरोजगार व्यक्तिको तथ्यांक संकलन तथा विश्लेषण गरि रोजगार सुचना व्यवस्थापन प्रणालीमा बेरोजगार सुची अद्यावधिक र व्यवस्थित गरिनेछ । पालिका भित्र उपलब्ध रोजगारीका अवसरहरूको पहिचान गरी सो को सुचना प्रवाह गरिनेछ ।
- ४) वैदेशिक रोजगारिमा जाने व्यक्तिको लागि श्रम स्वीकृतिर पुनःश्रम स्वीकृतिको कार्यलाई प्रभावकारी तरिकाले कार्यान्वयन गरिनेछ ।

- ५) श्रमको सम्मान राष्ट्रको अभियान भन्ने नाराका साथ मर्यादित रोजगारीका अवसरहरूको सिर्जना गर्न, कुनै पनि काम सानो या ठूलो हुँदैन भन्ने भावनाको जागृत गराई कामको सम्मान गर्ने परिपाटीको निर्माण गर्दै स्वरोजगार उन्मुख जीवनशैली उपयुक्त पारिश्रमिक र सामाजिक संरक्षण सहितको थप व्यवस्थापन गराउने जिम्मेवारी गाउँपालिकाको हुनेछ ।
- ६) संघ तथा प्रदेशले ल्याएको रोजगारमुलक कार्यक्रममा अपनत्व कायम गर्दै रोजगारको क्षेत्र विस्तार गरिनेछ । गरिवी न्युनीकरण तथा रोजगारीको अवसरहरू वृद्धि गर्न पहलकदमी चालिनेछ ।
- ७) गङ्गाजमुना गाउँपालिकालाई बेरोजगार मुक्त गाउँपालिका बनाउन पहल गरिनेछ ।

ग) भौतिकपूर्वाधार विकास समिति

- १) भौतिक पूर्वाधार निर्माण सम्बन्धिकार्य गर्दा प्राकृतिक सुन्दरता कायम राख्दै पर्यावरण मैत्री दिगो विकासमा जोड दिइनेछ ।
- २) भौगोलिकअवस्थित र विविधताअनुसारको सडक, भवन, पुल, सिचाई कुलो, खानेपानी निर्माण प्रविधी सम्बन्धीत अध्ययन र विकास गरिनेछ । साथै पालिका सडक यातायात गुरुयोजना अद्यावधिक गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- ३) गाउँपालिकाभित्र निर्माण हुने आर.सि.सि. पक्की भवनहरूको अनिवार्य रूपमा नक्सा पास गरेर मात्र भवन निर्माण सुरु गर्ने र यस भन्दा पहिले बनिसेकेको भवनलाई अभिलेखिकरण गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- ४) गाउँपालिकाभित्रभएका सरकारी भवनहरूको विवरण संकलन गरी अभिलेखिकरण तयार गरिनेछ ।
- ५) सडकमा पर्ने पुलहरूको निर्माणलाई प्राथमिकताका साथ अगाडी बढाउन केन्द्र र प्रदेशमा माग गरिनेछ ।
- ६) «नियमित मर्मत संभार : दिगो सडकको आधार» को मर्म अनुसार पालिका स्तरका सडकको नियमित मर्मत संभार कार्यलाई योजनाबद्ध रूपमा अगाडी बढाइने छ । साथै वर्षातको समयमा यातायात नियमित गर्ने (सडक हेरालु) को व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- ७) प्राकृतिक तथा भौगोलिक रूपले भु-क्षय तथा बाढी पहिरो उच्च जोखिममा रहेका पालिका सडकहरूको अध्ययन गरी थप सडक सुरक्षा संरचनाहरूको निर्माण तथा वायो इन्जिनियरिङलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- ८) सम्पूर्ण भौतिक पूर्वाधारका आयोजनाहरूलाई विकास र व्यवस्थापनको जिम्मा उपभोक्ता समितिलाई दिइनेछ । साथै योजनाहरूको दिगोपना र गुणस्तरको लागी सम्पूर्ण वडाहरूमा उपभोक्ता समिति र स्थानीयउपभोक्तहरूलाई क्षमता मुलक तालिमहरू दिने व्यवस्था गरिनेछ ।
- ९) नविकरणिय तथा वैकल्पिकउर्जाको अधिक्तम प्रयोग गरी उर्जा खपत विस्तार गर्ने निति लिइनेछ । साथै घरायसी बायोग्याँस र विद्युतीय चुलोको प्रयोग मार्फत पेट्रोलियम पदार्थ र एल.पि. ग्यासको प्रयोगलाई विस्थापित गर्दै लगिनेछ ।
- १०) खाद्य सुरक्षाको लागी उत्पादन बृद्धिको निम्ती सिंचाईको मर्म अनुरूपपालिका स्तरमा साना तथा मझौला सिंचाई आयोजना संचालन गरिनेछ ।
- ११) गुणस्तरिय आयोजनाहरू निर्माणको लागी पालिका स्तरीय गुणस्तर परीक्षणको लागी भौतिक प्रयोगशाला स्थापना गरिनेछ ।
- १२) योजना शुरुहुनुभन्दा अगाडी साइट क्लियरयन्स (निजी, सामुदायिक, सार्वजनिक वा कुनै पनि प्रकारको वन कटान) सम्बन्धी कामहुने योजना तथा कार्यक्रममा वन डिभिजन कार्यलयबाट स्वीकृत पाए पश्चातमात्र इस्टिमेट बनाइनेछ ।
- १३) वर्षातका कारण मुख्य सडकमा हुने सक्ने क्षतिको पुनमर्मतलाई प्राथमिकता दिईनेछ । १२ महिना सडक अवरोध नहुने गरि सडक मर्मतमा जोड दिईनेछ ।
- १४) यस गङ्गाजमुना गाउँपालिका भित्र संचालन हुने योजनाहरूको अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाउनको लागी एप तयार गरिनेछ ।
- १५) यस गाउँपालिका भित्र बन्ने नयाँ संरचनाहरूमा गाउँपालिकाको पहिचान हुने गरी रङ्ग लगाउने व्यवस्था मिलाउने ।
- १६) यस गाउँपालिकाभित्रको विद्युत सेवाको क्षमतालाई नियमित र प्रभावकारी बनाउनको नेपाल विद्युत प्राधिकरणसँग समन्वय गरिनेछ ।

घ) संस्थागत विकास तथा क्षमता विकास समिति

- १) गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयका शाखाहरू तथा वडा कार्यालयहरूबाट प्रवाह हुने सेवा, विकास निर्माण जस्ता गतिविधिहरूलाई पारदर्शी बनाइ सुशासन प्रवर्द्धन गर्ने स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन, लैंगिक समावेशीकरण, सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण जस्ता कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनलाई थप व्यवस्थित बनाइने छ ।
- २) गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयबाट सञ्चालन गरिने विकास निर्माण सम्बन्धी आयोजनाहरूको निर्माण सामग्रीहरूको गुणस्तर सुनिश्चिता, आयोजनाको दीगोपन र प्रभावकारी लाभप्राप्तीका लागि पालिका स्तरीय र वडास्तरीय अनुगमन र मूल्याङ्कन कार्यलाई प्रभावकारी र व्यवस्थित गरिनेछ ।
- ३) गाउँपालिकाको कार्यालय विभिन्न शाखा तथा इकाईहरू, अन्तर्गतका वडा कार्यालयहरू, स्वास्थ्य चौकी, आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र तथा सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईहरू, शैक्षिक क्षेत्रमा क्रियाशील शिक्षकहरू लगायत सम्पूर्ण जनशक्तिको उच्चतम सीप तथा क्षमता विकासको साथै आवश्यक पृष्ठपोषण गरी प्रविधियुक्त बनाइ सेवा क्षेत्रमा उत्प्रेणा ल्याउन आवश्यक सीपविकासका कार्यक्रमहरू प्राथमिकताका साथ अघि बढाइने छ ।
- ४) गाउँपालिकाबाट प्रवाह गरिने सेवालाई व्यवस्थित र भरपर्दो बनाउन गाउँपालिका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतसँग विषयतः शाखा प्रमुखहरू, वडा सचिवहरू लगायत कर्मचारीहरूलाई कार्य सम्पादन सम्झौता गरी दैनिक कार्यहरूको नियमिता र प्रभावकारी रूपमा सम्पादन गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ५) गाउँपालिकामा, कार्यालयका शाखागत कर्मचारीहरू, विषयगत प्राविधिक कर्मचारीहरूलाई आवश्यकता अनुसार क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू गरी दक्षजनशक्तिको रूपमा विकास गरी सेवाग्राहीहरूलाई नियमित सेवा प्रवाहमा प्रभावकारिता ल्याइने छ ।
- ६) पालिकाको समृद्ध विकासको लागि अन्तरपालिका असल अभ्यास आदान प्रदान कार्यक्रमको लागि आवश्यकता अनुसार निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरू विषयगत तथा प्राविधिक कर्मचारीहरूको अध्ययन अवलोकन भ्रमणको व्यवस्था गरिने छ ।
- ७) गाउँपालिकाको कार्यालय अन्तर्गत विभिन्न विषयसँग सम्बन्धित प्राविधिक तथा प्रशासनिक कर्मचारीका करारसेवाका सबै तहका कर्मचारीहरूको निवृत्त हुँदा वा करारसेवाबाट हट्दा रिक्तोहात फर्कनु पर्ने अवस्था भएकाले त्यस्ता कर्मचारीहरूलाई आवश्यक कार्यविधि बनाइ केही आर्थिक राहत पुर्याउने उद्देश्यले गाउँपालिका एक कर्मचारी कल्याण कोष को व्यवस्था गरिने छ ।
- ८) सार्वजनिक खर्चलाई वैज्ञानिक र समयानुकूल परिष्कृत र नतीजामुखी बनाउन मध्यकालीन खर्च संरचना (MTEF) पद्धति तर्जुमा गरी प्रयोग गरिनेछ ।
- ९) कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरूको कार्यप्रति जागरुक र उत्प्रेणा बनाउन प्राविधिक कर्मचारीहरूले पाउँदै आएको फिल्डभत्तालाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक कार्यविधि बनाई लागु गरिनेछ ।
- १०) कार्यालय समयभन्दा बाहेक अतिरिक्त समयमा कार्यालयमा बसि थप सेवा प्रवाह गर्ने कर्मचारीहरूलाई गङ्गाजमुना गाउँपालिकाको कार्यसञ्चालन निर्देशिका २०८० बमोजिम प्रोत्साहन भत्ता उपलब्ध गरिनेछ ।
- ११) यस गाउँपालिकाको नाममा एक मात्र सरकारी सवारी साधन भएको र गाउँपालिकाको विकास निर्माणका योजना तथा कार्यक्रम अनुगमन अवलोकन गर्न समय मै सडक यातायात नियमित सुचारु गर्न भाडामा प्राइभेट गाडी लिनु पर्ने बाध्यता भएकोले थप एक चार पाङ्ग्रे सवारी साधनको लागि तालुक निकायमा समन्वय गरिनेछ र आवश्यकता अनुसार थप दुईपाङ्ग्रे सवारी साधनहरूको व्यवस्था गरी कार्य सम्पादनमा सहजता ल्याउने नीति लिइने छ ।
- १२) गाउँपालिकाको सबै प्रकारका सेवाप्रवाहका कार्यहरू सम्पादनका लागि आवश्यक पर्ने प्राविधिक आधुनिक उपकरणहरूको व्यवस्था गरी सेवा प्रवाहमा सरलता बनाइने नीतिलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- १३) यस गाउँपालिकामा विगत देखि वडा कार्यालयहरू, स्वास्थ्य संस्थाहरू र गाउँपालिकाको विभिन्न शाखाहरूमा कार्यरत करार सेवाका प्राविधिक तथा अप्राविधिक कर्मचारीहरू र सुरक्षाकर्मीहरूलाईको करार सेवालाई आवश्यकता र कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन अनुसार निरन्तरता दिइने छ ।

- १४) आर्थिक तथा प्रशासनिक अनुशासन कायम गर्न बाँकी बक्यौता पेशकी वेरुजु लगत विवरण अद्यावधिक गरी असुलउपर र फछ्यौटको लागि कार्य गरिने छ ।
- १५) गङ्गाजमुना गा.पा.बाट देश परिवर्तनका लागि जीवन आहुतिगर्ने १० जना सहिदहरुको स्मृतिमा शालिक निर्माण गरी सहिद स्मारक पार्क निर्माण गर्ने घेरावार गर्ने र सहिद गेट निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ । एक परिवार एक रोजगार कार्यक्रमलाई प्रयास गरिनेछ ।
- १६) गाउँपालिकामा कार्य सम्पादनको शिलशिलामा आउनु हुने सेवाग्राहीहरुलाई कार्य सम्पादनमा सरलता र छिटो छरितो बनाउन हेल्पडेस्को व्यवस्था गरिने छ ।
- १७) विकास निर्माण कार्यलाई व्यवस्थित पारदर्शी र गुणस्तरीय बनाउन अनुगमन निरीक्षण सुपरीवेक्षणलाई सुधार गर्न आधुनिक प्रणालीलाई प्रयोगमा ल्याई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।
- १८) स्थानीय तहमा पहिचान भएका तर तर्जुमा हुन बाँकी कानुन तर्जुमा गर्ने कार्यलाई प्रथामिकता राखिनेछ । स्थानीय तहको कानुन सबैले जानुन् भन्ने मान्यताका साथ कानुन सचेतना अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
- १९) स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि तथा कानुनसँग सम्बन्धित जनशक्तिको क्षमता अभिवृद्धिका लागि कानुनी सहायता कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । न्यायिक समितिका कामकारवाहीहरु गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- २०) न्यायिक समितिका कार्यविधिगत प्रकृयाहरुलाई सरल र स्पष्ट पार्ने उचित समयावधिभिन्न स्वच्छ सुनुवाईको माध्यमबाट आफ्नो हक अधिकार प्रस्तुत गराउन पाउने अधिकार रहने नीति लिइनेछ ।
- २१) न्याय प्रशासन सम्बन्धि सम्पूर्ण कामकारवाही न्यायिक समितिको कार्यालय मार्फत गरिनु पर्दछ । बैठक कक्ष जस्तो भएमा छलफल गर्न सजिलो र प्रभावकारी हुने भएकाले न्यायिक समितिका पदाधिकारी बस्ने स्थान र विवादका पक्षहरु बस्ने स्थान एउटै कार्यक्षामा छुटाछुट्टै व्यवस्था गरेर वा बैठक कक्षको उचित व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- २२) स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को परिच्छेद मा न्यायिक कार्य सम्बन्धि व्यवस्था गरिएको हुनाले सो ऐनको ८-सम्म नया ५३ देखि ४६ दफायिक समितिको गठन क्षेत्राधिकार न्याय सम्पादन प्रक्रिया र निर्णय कार्यान्वयनको व्यवस्थालाई नै सुनिश्चित गरिनेछ ।
- २३) कानुनी सिद्धान्त, प्रक्रिया विभिन्न कानुनी विषयका ज्ञान स्थानीय सरकारको न्याय निरूपण पद्धति जस्ता सचेतना मुलक कार्यक्रम लागूगरिने छ ।
- २४) स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत विभिन्न तहका करार सेवाका कर्मचारीहरु र वडा कार्यालयहरुमा कार्यरत कर्मचारीहरुलाई गाउँपालिकाको आयस्रोत हेरी तोकिएबमोजिमको तलवस्केल अनुसार तलवभत्ता दिइने छ ।
- २५) बसेरी स्वास्थ्य चौकीमा एक्सरे मेशीन व्यवस्थापन भइ सकेकोले रेडियो ग्राफर सम्बन्धी- कार्य गर्ने थप १ दरवन्दीको व्यवस्था गरिने छ ।
- २६) गाउँपालिका भित्र अव्यवस्थित रूपमा रहेका घर टहराहरुको लगत तयार गरी उचित व्यवस्थापन गरिने छ ।

ङ) महिला बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक समिति:-

- १) बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८ तथा कार्यविधि २०७९ अनुसार स्थानीय रणनीतिक योजना बनाई बालमैत्री गङ्गाजमुना गाउँपालिका घोषणा गरिनेछ ।
- २) अनाथ असहाय टुहुरा र आर्थिक रूपले विपन्न बालबालिकाहरुका लागि शैक्षिक सामग्री वितरण गरीनेछ ।
- ३) प्रदेश र स्थानीय तहको एउटै सन्देश बाल विवाहमुक्त वागमती प्रदेश अभियानमा बालविवाह सम्बन्धी सचेतनामुलक कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- ४) लैङ्गिक विभेद अन्त्य गर्दै लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशिकरण सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- ५) महिला, बालबालिका, अल्पसंख्यक, भूमिहिन, अति गरिब, आदिवासी जनजाति र सामाजिक बहिस्करणमा परेका वर्गको लागि उत्थानशील कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

- ६) ऐतिहासिक कालदेखि दलित तथा शील्पी समुदायले, जीवन निर्वाहको रूपमा अपनाइ आएका परम्परागत पेशालाई व्यवसायिक उद्यमको रूपमा विकास गर्न पुँजि लगानी सहयोग गरिनेछ ।
- ७) महिला उद्यमशीलता विकासका लागि महिलाद्वारा प्रवर्द्धित व्यवसायमा निश्चित प्रतिशत कर छुटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ८) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई सीप र क्षमता: आत्मसम्मानका लागि उत्पादन सहभागीतागाउँपालिकाबाट सञ्चालन गरिने विकास निर्माण सम्बन्धी योजनाहरूमा प्रयोग हुने निर्माण सामग्रीहरूको गुणस्तर सुनिश्चितताको साथै विकासको दिगोपनाका लागि गाउँपालिका र वडास्तरमा अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्यलाई प्रभावकारी र व्यवस्थित रूपमा अगाडी बढाईनेछ ।
- ९) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरूको पहिचान गरी अपाङ्गता परिपचयत्र वितरण तथा नविकरण गरिनेछ ।
- १०) ज्येष्ठ नागरिकलाई स्वास्थ्य तथा अन्य सेवा सुविधामा छुट र सहूलियत प्रदान गर्नको लागि वडाबाट नै ज्येष्ठ नागरिक परिचयपत्र वितरण गर्न व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ११) यस गाउँपालिकाभित्रका ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई देश दर्शन गर्नको लागि बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
- १२) अपाङ्गमैत्री , बालमैत्री र महिला मैत्री नीति तथा पूर्वाधार निर्माणमा जोड दिईनेछ ।
- १३) शहिद, वेपत्ता तथा द्वन्द पिडित घर परिवारलाई सम्मानित र संरक्षणका लागि उद्यमशीलता सिप विकास तालिम तथा प्रविधि हस्तान्तरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- १४) ४० वर्ष उमेर पुगेका एकल महिलाहरूलाई सामाजिक सुरक्षा भत्ताको व्यवस्था गरिनेछ भने अविवाहित एकल पुरुषहरूलाई सामाजिक सुरक्षा भत्ता व्यवस्थाको लागि तथ्याङ्क संकलन गरिनेछ ।
- १५) लैङ्गिक हिंसा तथा घरेलु हिंसा न्युनीकरणका विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- १६) विभिन्न दिवसीय कार्यक्रमहरू (हरितालिका तिज, महिला दिवस, बाल दिवस) संचालन गरिनेछ ।

च) युवा तथा खेलकुद विकास समिति:-

१. खेलकुद प्रवर्धनको लागि वडा स्तरीय र पालिकास्तरीय खेलकुद प्रतियोगिता आयोजना गरीने छ ।
२. पालिका भित्रका खेलाडी राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय खेलमा सहभागी भएमा सहयोग र सम्मान गरीने छ ।
३. पालिकास्तरीय राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगिता र जिल्ला स्तरीय राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगितामा आवश्यक प्रशिक्षण सहित सबै विधामा विद्यार्थीहरूलाई सहभागी गराउने प्रबन्ध गरीने छ ।
४. आवश्यकताको आधारमा स्वरोजगार बन्न चाहने युवायुवतीहरूको लागि तालिम सहित बिउँपुजीको व्यवस्था गरी स्वरोजगार बनाउन उपाध्यक्ष उद्धमशीलताकार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ

छ) पर्यटन विकास समिति:-

- १) गाउँपालिकाको पर्यटन गुरुर्योजना तर्जुमा गरी सोको प्राथमिकताको आधारमा पर्यटन क्षेत्रको पूर्वाधार विकास र सेवा सुविधा अभिवृद्धि लगायतका कार्यहरू चरणबद्ध रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- २) कृषि र पर्याय पर्यटनको लागि आकर्षक पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा विकसित गरिनेछ ।
- ३) गङ्गाजमुना गाउँपालिका भित्र पहिचान भएको धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रहरू गङ्गाजमुना माई मन्दिर, चत्तुरथला भूमे मन्दिर, शिवालय मन्दिर, भैसे गुरुङ गाउँ, बाथले डाडाँ, तिनसुरे, अम्बोटे नमूना गुरुङ गाउँ, पोखराडाडाँ, सालदुम मष्ट मण्डली, यासाँ कालिकादेवी मन्दिर, लताव, पासाङचोक, डलुङ, पारोगड, गोरगडचो लगायत क्षेत्रमा प्रवर्धन गर्नको लागि टान सँग भएको साझेदारीलाई निरन्तरता दिई नेपाल पर्यटन बोर्ड, टान, भिटोफ नेपाल र निजि क्षेत्रसँग साझेदारी गरिनेछ ।
- ४) यस गाउँपालिका भित्र रहेको हिमाल अवलोकन गर्ने स्थल पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माण गरी जङ्गल हाईकिङ्ग, ट्रेकिङ्ग, पिक्निक स्पोर्ट क्षेत्रमा विकसित गरिनेछ । सो क्षेत्रमा पर्ने गाउँमा होमस्टे संचालन गर्न प्रोत्साहन गरी आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ । साथै त्यस क्षेत्रमा मौलिक खानाको प्रवर्धन मार्फत पर्यटकको आकर्षण बढाईनेछ । विभिन्न जात जातिहरूको भाषा धर्म, संस्कार संस्कृति भेषभुषाको जगेर्ना गर्दै सांस्कृति पुरातात्विक संग्रालय निर्माण गर्न पहल गरिनेछ ।
- ५) सामुदायिक तथा निजी तवरबाट निर्मित मठमन्दिर भूमे, गुम्बा, देवालय लगायतका धार्मिक सम्पदाहरूको निर्माण, मर्मत तथा संरक्षणलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।

- ६) पर्यटन क्षेत्रका विज्ञ तथा सरोकार वालासँग समन्वयमा रहेका गाउँमा होमस्टेको व्यवस्था र प्रवर्द्धन गरी आयमुलक व्यवसायको रूपमा विकास गरिनेछ ।
- ७) शैक्षिक, पर्यटन, खेलकुद, पर्यटन, एग्रो पर्यटनको यथाचित विकास गर्दै यस गाउँपालिकालाई अध्ययन केन्द्रको रूपमा विकास गरिनेछ ।
- ८) गाउँपालिकाको उपयुक्त स्थानहरू छनौट गरि निजी र सरकारी लागत साझेदारीमा आधारित रहेर केबरकार, जीपलाईन, पिक्निक स्पोर्ट, पार्कहरूको निर्माणको संभाव्यता अध्ययनको कार्य थालनी गरिने छ ।
- ९) पालिका गौरवको आयोजना अन्तर्गत रहेको ग्रिन टेकिङ्ग ट्रेलको निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- १०) गङ्गाजमुना गाउँपालिकाभित्र होटल, खाजाघरहरू संचालनमा रहेका र संचालन गर्न चाहनेलाई विभिन्न संघ संस्था सँगको साझेदारीमा खाना बस्नको लागि तालिमको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- ११) गङ्गाजमुना गाउँपालिका भित्रको ७ वटा वडालाई सरसफाईको लागि विभिन्न समुहहरू बनाई सरसफाई सम्बन्धी जनचेतनामूलक तालिम तथा गोष्ठीको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- १२) गाउँपालिकामा विज्ञहरू सम्मिलित पर्यटन प्रवर्द्धन समिति गठन गर्दै उक्त समितिलाई सशक्तरूपमा परिचान गरि विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- १३) यस गाउँपालिकाको पर्यटन प्रवर्द्धनको लागि धादिङ जिल्लाबाट पर्यटन क्षेत्रमा आवद्ध व्यवसायीहरू सम्मेलित पर्यटन सम्मेलनको आयोजना गरिनेछ ।
- १४) साहसिक पर्यटन अन्तर्गत हनि हन्टिङलाई महोत्सवको रूपमा विकास गरिनेछ ।
- १५) आन्तरिक पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न पालिकाभित्र बसोबास गर्ने सबै जातजातीको चाडपर्व, कला र संस्कृतिलाई मध्यनजर गर्दै आयोजना गरि आन्तरिक पर्यटनलाई बढवा दिईनेछ । जसको लागि छिमेकी गाउँपालिकासँग पनि समन्वय गरिने छ ।
- १६) पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि जङ्गली जनावर र जडिबुटिको विरूवाको संरक्षण गर्ने कार्यलाई अगाडी बढाईनेछ ।
- १७) तामाङ तथा घले र गुरूङ संग्रहालयको स्थापना र विकास गरी सोसँग सम्बन्धित कला सँस्कृति र भेषभूषाको संकलन कार्यको थालनी गरिनेछ ।

ज) वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समिति

- १) समुदाय र निजी क्षेत्रसँगको सहकार्यमा दिगो वन व्यवस्थापनका माध्यमबाट वन, जैविक विविधता, जलधार तथा सिमसार क्षेत्रको संरक्षण गर्दै वन पैदावरको उत्पादन तथा उपयोग मार्फत वातावरण संरक्षण, रोजगारी सिर्जना र आयआर्जनमा टेवा पुर्‍याउनेछ ।
- २) वन डढेलो, वनक्षेत्र अतिक्रमण, वन पदैवारको गरैकानुनी कटानी, वन्यजन्तुको चोरीशिकारी जस्ता जैविक विविधता माथिका जोखिमहरू न्यूनीकरणका लागि जनचेतना मुलक कार्यक्रमको आयोजना गरिनेछ र वृक्षरोपण कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाईनेछ ।
- ३) वातावरण प्रतिकुल नहुने गरी खानीजन्य नदीजन्य ढुङ्गा, गिटि, बालुवा संकलन र वितरण गर्नका लागि आवश्यक प्रवन्ध मिलाईने छ ।
- ४) जलवायु अनुकुलन तथा विपद् तथा व्यवस्थापनका क्रियाकलापलाई एकीकृत गरी जोखिम न्यूनीकरण तथा रोकथाम गरिनेछ । बाढिपहिरो लगायतका जलवायुजन्य जोखिममा रहेका बस्ती तथा विस्थापित परिवारलाई सुरक्षित स्थानमा स्थान्तरण गरिनेछ ।
- ५) विपद्बाट हुने जोखिम र क्षतिलाई पुर्वआँकलन गरी विपद् व्यवस्थापनका लागि चाहिने आवश्यक राहतका सामग्रीहरूको समयअघि नै भण्डारण गरी राखिनेछ ।
- ६) गाउँपालिकामा विपद् पुर्व तयारी, जोखिम आँकलन, जोखिम पुर्वचेतावनी, विपद् प्रतिकार्यको तयारी तथा विपद् न्यूनीकरण र पुनर्लाभका क्रियाकलापका समन्वयात्मक ढङ्गबाट संचालन गरिने छ ।
- ७) वर्षातका कारण मुख्य सडकमा हुने सक्ने क्षतिको पुनर्मर्मतलाई प्राथमिकता दिईनेछ । १२ महिना सडक अवरोध नहुने गरि सडक मर्मतमा जोड दिईनेछ ।

- ८) वृक्षारोपण तथा बर पिपल चौतारो संरक्षणलाई विशेष जोड दिई भुक्षय, तटबन्धन तथा वातावरण संरक्षणमा ध्यान दिइनेछ ।
- ९) विपदमा आवाश्यक पर्ने अति आवाश्यक सामाग्रीहरू खरिद गरिनेछ ।
- १०) गङ्गाजमुना गाउँपालिकाबासिलाई सुरक्षित रूपमा बसोबास गर्ने व्यवस्था मिलाउन सम्बन्धित निकायसंग समन्वय गरिनेछ ।
- ११) विकास निर्माणमा पर्यावरणलाई प्रतिकूल नहुने गरि कार्य सञ्चालन गरिनेछ ।
- १२) गाउँपालिका स्तरिय भैपरि खर्चको व्यवस्था गरिनेछ ।
- १३) सामुदायिक वनलाई थप व्यवस्थित गर्नका लागि संस्थागत क्षमता विकास गर्दै कानूनी दायरामा ल्याइनेछ ।
- १४) सडकको नयाँ ट्रायाक खोल्ने, ग्रामिण तथा कृषि सडकको मर्मत गर्ने लगायतका भौतिक पूर्वाधार विकासको अभिन्न अङ्गको रूपमा Bio-Engineering लाई अवलम्बन गरिने नीति ल्याइनेछ । यसमा अरिसो, बाँस, निङ्गालो, कासँ लगायतको रोपण गरी भू-क्षय नियन्त्रण गर्न पहल गरिनेछ ।
- १५) पूर्वाधारको कार्यमा थप एक प्रतिशत रकम कट्टा गरी हरित कोष परिचालन मार्फत वातावरण संरक्षण कार्यमा खर्च गरिनेछ । यसका लागि आवश्यक नीतिगत व्यवस्था गरिनेछ ।
- १६) मा.वि. तहको सबै विद्यालयमा ईको क्लब गठन गरी तथा सकृय बनाई वन तथा वातावरण संरक्षणको क्षेत्रमा गाउँपालिकाले लिने पहल कदमीमा बालबालिकालाई समेत सहभागी गराउने नीति ल्याइनेछ ।
- १७) गङ्गाजमुना गाउँपालिकाले धादिङ्गको उत्तरी क्षेत्र गङ्गाजमुना गाउँपालिका), रूबी भ्यालि गाउँपालिका र खनियाबास गाउँपालिका मा रहेका वन क्षेत्रलाई समेटेर जैविक विविधता (, पर्यापर्यटन र जीविकोपार्जनमा टेवा पुर्याउने उद्देश्यले गणेश पर्वत संरक्षण क्षेत्रको रूपमा विकास गर्ने पालिका गौरवको योजना अन्तर्गत राखेर गाउँपालिकाले वन डिभिजन कार्यालय, धादिङ्गसँग समन्वय गरी गरेको पहल कदमीले गर्दा बागमती प्रदेश सरकारले समेत सो संरक्षण क्षेत्रको घोषणाको लागि पूर्वतयारी एवं सम्भाव्यता अध्ययनको लागि बजेट विनियोजन गरेको हुँदा सो कार्यान्वयनको लागि सम्बन्धित निकायमा आवश्यक समन्वय र पहल गरिनेछ ।

गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरू,

मैले प्रस्तुत गरेको नीति तथा कार्यक्रमबाट गाउँपालिकाबासीका आधारभूत आवश्यकताहरू परिपूर्ति भई जीवनस्तरमा गुणात्मक सुधार हुँदै जाने, गाउँपालिकामा उपलब्ध स्रोत साधनको उच्चतम उपयोगबाट गाउँपालिकाबासो आर्थिक उन्नतिमा टेवा पुग्ने र वञ्चितिकरण र बहिस्करणमा परेका वर्ग, क्षेत्र तथा समुदायहरूको विकासमा मूल प्रवाहीकरण भई समावेशीताको प्रवर्द्धन मार्फत स्थानीय लोकतन्त्र सवलीकरण हुने विश्वास लिएको छु ।

अन्त्यमा,

माथि उल्लेखित नीति तथा कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न गाउँपालिका, वडाहरू र सम्पूर्ण गङ्गाजमुनाबासी दाजुभाई दिदी बहिनीहरूको योगदान र सहयोग हुने विश्वास लिएको छु ।

प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा मार्गनिर्देशन गर्नुहुने उपाध्यक्ष ज्यू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू, विषयगत समितिका संयोजकज्यूहरू, वडा अध्यक्षज्यूहरू, सभाका सदस्यहरू, राष्ट्र सेवक कर्मचारीहरू, नागरिक समाज, बुद्धिजीवी, सञ्चार जगत तथा सम्पूर्ण गाउँपालिकाबासीहरूलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दै आभार प्रकट गर्दछु ।

धन्यवाद !

सम्बत् २०८१ साल अषाढ ९ गते बिहिवार ।

प्रस्तुतकर्ता
भक्त वहादुर लामा
अध्यक्ष
गङ्गाजमुना गाउँपालिका

गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरू,

मैले प्रस्तुत गरको आ.व. २०८१/०८२ को नीति तथा कार्यक्रममाथि छलफलमा भाग लिन सभा समक्ष अनुरोध गर्दछु

।